

**DET HÄR ÄR
BOTKYRKA**

Boendeplan 2017-2020

Vård- och omsorgsnämnden

Innehåll

Inledning	3
Ett tryggt och tillgängligt boende	3
Hur bor äldre i Botkyrka?	4
Hur vill man som äldre bo?	4
Ett anpassat hem.....	4
Boendeplan.....	5
Bedömning av behov	8
.....	9
Planerade boenden	9
Ekonomiska överväganden – egen kontra extern regi	9
Slutsats	10

Inledning

Boendeplanering är en viktig del av kommunens strategiska planering som handlar om att analysera och bedöma behovet av förändringar i bostadsbeståndet till följd av förändrade behov och önskemål hos medborgarna. Planen ska revideras och uppdateras årligen.

Vård- och omsorgsnämndens boendeplan är ett av de styrdokument som nämnden fastställer för att på bästa sätt kunna svara upp mot sitt politiska ansvar inför denna utveckling. Planens huvudsyfte är att säkerställa en trygg boendesituation för äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta innebär att nämnden måste ha en väl fungerande strategi för att säkra behovet av bostäder med särskild service enligt LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och vård- och omsorgsboenden enligt SoL (Socialtjänstlagen).

Nämnden ska i utvecklingen av olika boendeformer medverka till flexibilitet och mångfald i syfte att tillgodose behovet av en trygg och säker boendesituation för hela målgruppen.

Ett tryggt och tillgängligt boende

Är det någonstans vi alla ska kunna känna oss trygga så är det i vårt hem. Kommunen har ett bostadsförsörjningsansvar för alla kommuninvånare. Att planera bra bostäder och trygga, tillgängliga boendemiljöer för äldre och funktionshindrade är en fråga för kommunens generella boendeplanering. Kommunen har också ett särskilt ansvar för de äldre som behöver särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen och funktionshindrade enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

I enlighet med lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade har kommunen ett grundläggande ansvar för att människor med funktionsnedsättning ska få bra bostäder. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring och behöver sådant boende. Kommunen ska planera sina insatser för äldre och inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för människor som behöver särskilt stöd. Kommunen ska verka för att äldre människor får goda bostäder och ge dem den service de behöver. Ett beslut om insatsen bostad med särskild service eller vård- och omsorgsboende skall verkställas inom skälig tid, utifrån rådande situation och behov. Det innebär att en person som beviljas insatsen i princip ska kunna flytta in i sin bostad tämligen omgående.

Var och en väljer sitt boende och planerar sin boendesituation, men kommunen måste skapa förutsättningar för att det ska finnas något att välja bland. Detta kan kommunen göra genom att ha äldre i åtanke vid reovering av bostäder och vid nybyggnation. Kommunen ska också medverka till och skapa förutsättningar för etablering av olika boendeformer riktade till äldre och funktionshindrade.

Hur bor äldre i Botkyrka?

Många äldre i Botkyrka flyttade till kommunen under 1960- och 70-talen då stora delar av dagens Botkyrka växte fram, och det är många som bor kvar i den bostad de då flyttade till. Drygt hälften i åldersgruppen 65 år och äldre bor i bostäder från 70-talet. I åldersgruppen 65–74 år bor ungefär hälften i villor och radhus. Högre upp i åldrarna är denna andel mindre.

Ekonomiska förutsättningar styr ofta valet av boende. En ekonomisk tröskel kan vara orsaken till att man bor kvar i nuvarande bostad i stället för att flytta till en mer lättkött och anpassad bostad. En stor andel äldre bor i miljonprogrammets bostäder i Hallunda, Alby, Fittja och Norsborg. Dessa bostäder har hiss men är i övrigt inte anpassade för äldre personer som har svårt att gå eller andra funktionsnedsättningar. Många vill bo kvar i sitt hem även när en försämrad hälsa ändrar förutsättningarna. Då kan det bli aktuellt med insatser för att öka tillgängligheten i det egna huset eller lägenheten för att man ska kunna bo kvar med en god livskvalitet.

Den äldre befolkningen växer och de allra flesta över 65 år bor inte på ett vård- och omsorgsboende, utan befinner sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Därför är det viktigt att kommunen tänker på äldres behov vid renovering och nybyggnation. Detta gäller inte minst i den planerade förnyelsen av miljonprogrammen. Kommunen kan på olika sätt möjliggöra kvarboende för äldre.

Hur vill man som äldre bo?

Kvinnor ställer i regel högre krav på boendet än män. Gemensamt är dock önskemål om närhet till dagligvaruhandel, kommunikationer, primärvård och tillgänglig utemiljö. Generellt kan vi se att viljan att flytta ökar i det senare stadiet av livet. Det har ofta att göra med försämrad hälsa som innebär en flytt till en mindre och mer tillgänglig bostad, eller till ett vård- och omsorgsboende. Det har etablerats fler boendeformer för äldre på senare tid. Det gör att en flytt till ett vård- och omsorgsboende oftast inte är aktuellt så länge hemtjänst och hemsjukvård kan tillgodose medicinska och praktiska behov. Men man kan ändå känna sig otrygg och ensam, och då kan seniorboenden och trygghetsbostäder (när det byggs) på den ordinarie bostadsmarknaden vara ett bra alternativ. I dessa typer av mellanboenden finns möjlighet till gemensamma aktiviteter och sociala kontakter. På så vis finns en förebyggande och hälsofrämjande funktion. Mellanboenden kan också avlasta trycket på vård- och omsorgsboenden när den äldres behov av vård inte är så stort, utan handlar om trygghet och fysisk boendemiljö.

Många äldre väljer dock att inte flytta. Är bostaden tillgänglig och väl fungerande är det ofta en bra lösning att bo kvar. För samboende personer är heller inte ensamhet och oro vanligen ett problem.

Ett anpassat hem

Personer med funktionsnedsättning, däribland vissa äldre, kan ansöka om bostadsanpassningsbidrag för att på så vis göra hemmet tillgängligt och anpassat efter behov. Bidraget kan exempelvis användas till att ta bort trösklar, byta ut badkar mot duschplats eller att montera en rullstolsramp utomhus.

I Botkyrkas bostadsbestånd finns det generellt brister i tillgängligheten. Det innebär att utformningen av bostaden och bostadsmiljön kan begränsa hur vissa äldre kan röra sig i och använda sig av bostaden. För att kunna skapa tillgängliga bostäder måste de som planerar och genomför ombyggnationerna förstå äldres begränsningar och vilka hinder de upplever i vardagen. Arkitektur, form och design ska fungera för alla. Tillgängliga bostäder och boendemiljöer är på så vis nödvändigt för vissa, samtidigt som det underlättar för många och gör vardagen bekväm för alla. Många av de hinder som begränsar boendemiljöns tillgänglighet är enkla att åtgärda, men enklast av allt är att göra rätt från början.

Boendeplan

Det finns många faktorer som kan påverka det framtida behovet av vård- och omsorgsboenden och gruppboenden: medicinteknik, forskning och utveckling, förebyggande och hälsofrämjande insatser och tillgången till fler mellanboenden för äldre. Även nya grupper av brukare och diagnoser, mångfald och ändring i lagstiftning är faktorer som påverkar platsbehovet. Men vi vet att det på sikt kommer att behövas fler vård- och omsorgsboenden och gruppboenden. Det finns även behov av boenden för personer med komplex problematik till exempel äldre som har behov av stöd från socialpsykiatri. Samtidigt är vissa av kommunens lokaler gamla och behöver renoveras. Ett problem är brist på byggklar mark och därför ska behov av nya boenden finnas i åtanke i planer för hur Botkyrkas mark ska användas. Samverkan mellan kommunens olika förvaltningar är också en förutsättning för god planering.

I den här boendeplanen utgår vi dels från kommunens befolkning- och insatshistorik och dels utifrån våra egna antaganden om framtiden.

Äldreomsorgen

Historik

Befolkningshistorik

Ålder	2011	2012	2013	2014	2015	2016
40-64	26 401	26 736	27 120	27 638	27 969	28 400
65-w	11 041	11 423	11 811	12 141	12 433	12 610
Summa	37 442	38 159	38 931	39 779	40 402	41 010
%förändring		1,9%	2,0%	2,2%	1,6%	1,5%

Förändring i antalet personer

Ålder	2011	2012	2013	2014	2015	2016
40-64		335	384	518	331	431
65-w		382	388	330	292	177
Summa		717	772	848	623	608

Insatshistorik – antal platser

VoO-boenden	2011	2012	2013	2014	2015	2016
40-64	21	23	24	27	28	28
65-w	403	423	428	415	434	450
Summa	424	446	452	442	462	478
%förändring		5,2%	1,3%	-2,2%	4,5%	3,5%

Insatshistoriken avser endast brukare med ett beslut om vård- och omsorgsboende. Insatshistoriken innehåller inte servicebostäder eller korttidsplatser. Mellan 2011 och 2016 har antalet brukare med beslut om vård- och omsorgsboende ökat med i snitt 11 brukare per år. Det utgör en sammanlagd utveckling på 13 procent. Under samma period har befolkningen mellan åldrarna 65-w¹ ökat med 14,2 procent. Det innebär att besluten om vård- och omsorgsboende utvecklar sig i en lägre takt än befolkningsutvecklingen.

Prognos

Prognosen för behovet av vård- och omsorgsplatser under kommande planperiod baseras på befolkningsutvecklingen och insatshistorik. Utifrån befolkningsutvecklingen är det rimligt att anta en ökning om cirka 10 brukare per år. Utifrån insatshistoriken visar prognosen en ökning om cirka 13 brukare per år.

Befolkningsprognos

Ålder	2016	2017	2018	2019	2020	2021
40-64	28 400	29 016	29 458	29 892	30 337	30 723
65-w	12 610	12 865	13 048	13 277	13 565	13 860
Summa	41 010	41 881	42 506	43 169	43 902	44 583
%förändring	1,5%	2,1%	1,5%	1,6%	1,7%	1,6%

Insatsprognos utifrån befolkningens mängd

Insatsprognosen är framräknad utifrån andelen brukare i förhållande till befolkningens mängden.²

VoO-boenden	2016	2017	2018	2019	2020	2021
40-64	28	29	29	30	30	30
65-w	450	460	466	475	485	496
Summa	478	489	496	504	515	526
Förändring		11	7	9	11	11
%förändring		2,22%	1,43%	1,74%	2,13%	2,12%

Statistiskt räknat förväntas antalet brukare med beslut om ett vård- och omsorgsboende öka med ungefär 10 personer per år.

¹ Ålderskategorin 40-64 år utgörs av en liten andel av våra brukare, därför har vi valt att inte ta med den i beräkningen.

² 40-64: 0,10 %
65-w: 3,58 %

Insatsprognos utifrån ökning i antal brukare 2011-2016

Insatsprognosen är framräknad utifrån snittökningen av antalet brukare under perioden 2011-2016.³

VoO-boenden	2016	2017	2018	2019	2020	2021
40-64	28	29	31	33	35	37
65-w	450	460	471	482	493	504
Summa	478	490	502	515	528	541
Förändring		12	12	13	13	13
%förändring		2,49%	2,50%	2,51%	2,51%	2,52%

Statistiskt räknat förväntas antalet brukare med beslut om ett vård- och omsorgsboende, utifrån insatshistoriken, öka med ungefär 13 brukare per år.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Historik

Befolkningsutvecklingen inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning ger en svag indikation på hur antalet brukare kommer att utvecklas i framtiden. Andelen personer med ett beslut om bostad med särskild service är väldigt låg i förhållande till befolkningen 0,43 procent.

Befolkningshistorik

Ålder	2011	2012	2013	2014	2015	2016
18-64	53 361	54 164	54 777	55 453	55 569	56 068
%förändring	2,57%	1,50%	1,13%	1,23%	0,21%	0,9%

Förändring i antalet personer

Ålder	2011	2012	2013	2014	2015	2016
18-64		803	613	676	116	499

Insatshistorik - brukare

LSS-boenden	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antal ⁴	198	219	221,6	233,6	238,5	238,8
%förändring	-2,94%	10,61%	1,19%	5,42%	2,10%	0,13%

Mellan 2011 och 2016 har antalet brukare med beslut om bostad med särskild service ökat med i snitt 8,2 personer per år. 8,2 brukare per år utgör en sam-

³ 40-64: 5,7 %

65-w: 2,3 %.

⁴ Inklusive beslut enligt 9 § 8 LSS Bostad för barn med särskild service som utgör en liten andel av totala antalet brukare.

manlagd utveckling på 20,6 procent. Under samma period har befolkningen mellan åldrarna 18-64 ökat med 5,1 procent. Det innebär att besluten om bostad med särskild service enligt LSS utvecklar sig i en högre takt än befolkningsutvecklingen.

Prognos

Prognosen för behovet av bostad med särskild service enligt LSS under kommande planperiod baseras på två beräkningar. Utifrån befolkningsprognosen är det rimligt att anta en ökning om cirka 3 brukare per år. Utifrån behovsutvecklingen 2011-2016 visar prognosen en ökning om cirka 6 brukare per år.

Befolkningsprognos

Ålder	2016	2017	2018	2019	2020
18-64	56 068	57 040	57 758	58 420	59 052
%förändring	0,90%	1,73%	1,26%	1,15%	1,08%

Förändring i antalet personer

Ålder	2016	2017	2018	2019	2020
18-65	499	972	718	662	632

Insatsprognos utifrån befolkningsmängd

Insatsprognosen är framräknad utifrån andelen brukare i förhållande till befolkningsmängden (0,43%).

LSS-boenden	2016	2017	2018	2019	2020
Antal brukare	238,8	243	246	249	251
Förändring		3,9	3,1	2,8	2,7
%förändring		1,62%	1,26%	1,15%	1,08%

Statistiskt räknat förväntas antalet brukare med beslut om en bostad med särskild service öka med ungefär 3 personer per år.

Insatsprognos utifrån ökning i antal brukare 2011-2016

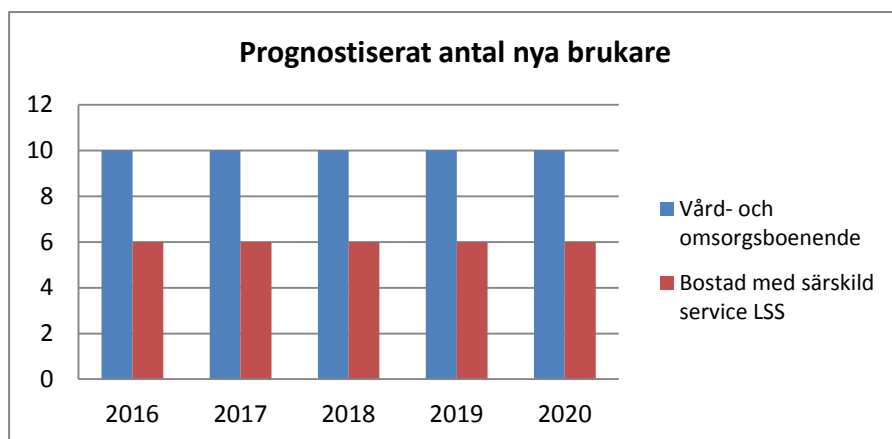
Insatsprognosen är framräknad utifrån snittökningen av antalet brukare under perioden 2011-2016 (2,75%).

LSS-boenden	2016	2017	2018	2019	2020
Antal brukare	238,8	245	252	259	266
Förändring		6,6	6,7	6,9	7,1

Statistiskt räknat förväntas antalet brukare med beslut om en bostad med särskild service, utifrån insatshistoriken, öka med ungefär 7 personer per år.

Bedömning av behov

Utifrån prognoserna beskrivna ovan bedöms ett behov av 10 nya platser inom vård- och omsorgsboenden enligt SoL samt 6 nya platser inom grupp- och serviceboenden enligt LSS per år. Detta motsvarar ett nytt vård- och omsorgsboende var femte år och ett nytt grupp- eller serviceboende varje år.

Planerade boenden

Enligt kommunens förslag till flerårsplan 2017-2020 har vård- och omsorgsnämnden äskat investeringsmedel för fyra nya gruppboenden inom LSS samt två nya vård- och omsorgsboenden.

Nedan visas antal platser i egen regi i förhållande till behov av platser enligt prognosen.

Vård- och omsorgsboende	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Fysiska platser, egen regi	397	448	448	472	532	592
Behov av platser, prognos	508,1	518,1	528,1	538,1	548,1	558,1
Differens	-111,1	-70,1	-80,1	-66,1	-16,1	33,9

*Se bilaga 1 för mer information

Gruppboendestäder	2016	2017	2018	2019	2020
Fysiska platser, egen regi	183	188	194	200	212
Behov av platser enligt prognos	241,6	247,6	253,6	259,6	265,6
Differens	-58,6	-59,6	-59,6	-59,6	-53,6

*Se bilaga 2 för mer information

Ekonomiska överväganden – egen kontra extern regi

Nämnden har framfört behov av nya boenden i boendeplanen, omvärldsanalysen och i budgetarbetet för kommande planperiod. Idag köper vård- och omsorgsnämnden externa placeringar både inom äldreomsorgen och funktionsnedsättningsområdet dels på grund av brist på interna platser men också då specialresurser och/eller specialkompetens saknas i kommunen. Bristen på antalet platser i egen regi har en direkt påverkan på vård- och omsorgsnämndens ekonomi då kostnaden för en extern placering ofta överstiger kostnaden för en intern placering.

Idag finns möjlighet att ta hem 8 externt placerade brukare inom LSS, om kommunen kan erbjuda plats i egen regi. Det motsvarar 3,5 miljoner kronor i minskade kostnader.

Nedan redovisas merkostnaden för externa placeringar inom respektive verksamhetsområde.

Äldreomsorgen – Vård och omsorgsboenden

2016 - prognos	Extern regi	Egen regi
Pris per dygn	2 339 kr	2 002 kr
Momsåtersökning	140 kr	
Summa pris per dygn	2 199 kr	2 002 kr

2016 - prognos	Extern regi	Egen regi
Merkostnad per dygn	197 kr	
Externa placeringar	78,1	
Summa merkostnad/år	5 606 088 kr	

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning – Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS

2016 - prognos	Extern regi	Egen regi
Pris per dygn	4 314 kr	2 832 kr
Momsåtersökning	259 kr	
Summa pris per dygn	4 055 kr	2 832 kr

2016 - prognos	Extern regi	Egen regi
Merkostnad per dygn	1 223 kr	
Externa placeringar	38,8 st	
Summa merkostnad per år	17 322 392 kr	

Slutsats

Prognosen för 2017-2020 visar ett behov av 10 nya platser inom vård- och omsorgsboenden samt 6 nya platser inom grupp- och serviceboenden per år. Det motsvarar ett nytt vård- och omsorgsboende var femte år och ett nytt grupp- eller serviceboende varje år.

Det finns uppenbara ekonomiska incitament för vård- och omsorgsnämnden att placera brukarna i egen regi istället för externt, framförallt vad gäller gruppboenden, då merkostnaden för en extern placering ofta är mycket kostsam.

Under planperioden planeras fyra nya gruppboendestäder byggas. Dessa boenden motsvarar totalt sett den förväntade ökningen i antal brukare under perioden. Ytterligare två boenden byggs redan nu och kommer öppna våren 2017. De ersätter icke fullvärdiga gruppboendestäder och genererar därför ingen ökning i antal platser. För att vi ska få möjlighet att erbjuda externt placerade brukare, som idag vill flytta tillbaka till Botkyrka, en bostad i kommunen behöver minst ytterligare ett boende byggas.

De två nya vård- och omsorgsboenden som är planerade till 2020, tillsammans med Fittja vård- och omsorgsboende och Rikstens vård- och omsorgsboende, som båda väntas öppna under 2017, medför att vi till slutet av planperioden väntas kunna möta behovet av platser inom kommunen.

Nämnden kommer att fortsätta omvärldsbevaka förändringar som kan påverka boendeplanen i framtiden. För närvarande är befolkningsutvecklingen och insatshistoriken den största indikatorn på behovet av platser kommer att se ut i framtiden.

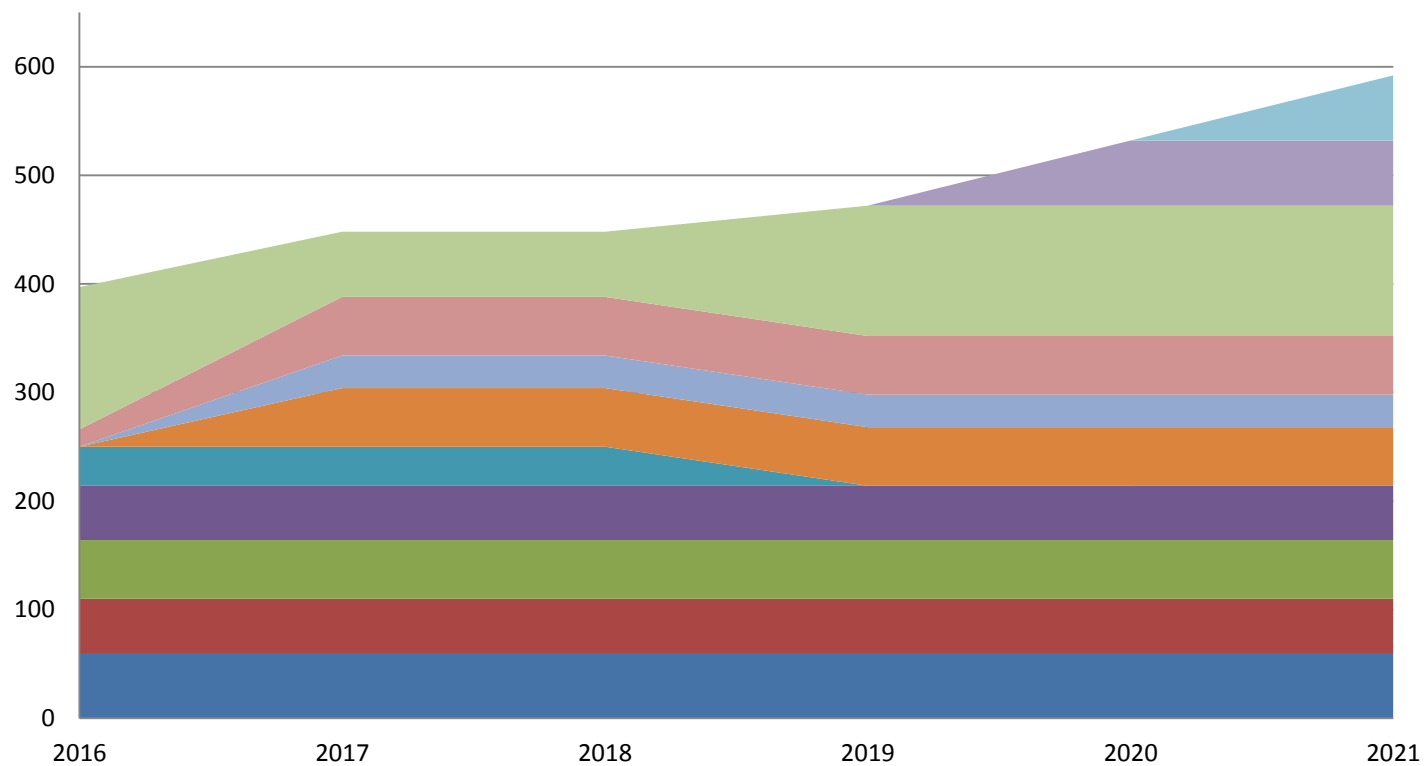

2016-11-08

Bilaga 1	2016				2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bostäder äldreomsorgen	Egen regi	Externa köp	Ej verkställda	Summa						
	Antal platser	Antal platser	Kö	Antal platser						
Nuläge bostäder enligt SoL										
Vård- och omsorgsboende	397	78,1	33	508,1						
Servicelägenheter	76	0		76						
Korttidsplatser	23	30,7		53,7						
				637,8						
Antal platser										
Alby Äng					60	60	60	60	60	60
Silverkronan					50	50	50	50	50	50
Tornet					54	54	54	54	54	54
Kärsdala					50	50	50	50	50	50
Söderby Park					36	36	36			
Riksten						54	54	54	54	54
Fittja						30	30	30	30	30
Allégården					16	54	54	54	54	54
Tumba (exkl. korttids)					131	60	60	120	120	120
Vårsta									60	60
Nytt Vob										60
Summa					397	448	448	472	532	592
Behov, enligt prognos					508,1	518,1	528,1	538,1	548,1	558,1
Brist eller överskott					-111,1	-70,1	-80,1	-66,1	-16,1	33,9

Vård- och omsorgsboenden, antal platser egen regi 2016-2021

- Alby Äng
- Söderby Park
- Tumba (exkl. korttids)
- Silverkronan
- Riksten
- Vårsta
- Tornet
- Fittja
- Nytt Vob
- Kärzdala
- Allégården

2016-11-08

Bilaga 2	2016				2016	2017	2018	2019	2020
	Egen regi	Externa köp	Ej verkställda	Summa					
Bostäder funktionsnedsättningsområdet	Antal platser	Antal platser	Kö	Antal platser					
Nuläge bostäder enligt LSS									
Gruppbostad, vuxna	124	38,8		162,8					
Gruppbostad, barn och ungdom		12,8		12,8					
Servicebostad	59			59					
			7	7					
				241,6					
Antal platser, gruppbostad									
Albyvägen 9					6	6	6	6	6
Albyvägen 11					5	5	5	5	5
Albyvägen 13					5	5	5	5	5
Anna Maria Roos väg					5	5	5	5	5
Bergbacken					4	4	4	4	4
Brantabacken 8					7	7	7	7	7
Brantbrink					6	6	6	6	6
Däldvägen 20					5	5	5	5	5
Friggsväg 9-11					6	0	0	0	0
Grödingev 7a 4tr					6	6	6	6	6
Dynamiten					6	6	6	6	6
Lokes väg 6					6	6	6	6	6
Passvägen 45					4	0	0	0	0
Skarpbrunnsvägen 11					7	7	7	7	7

VÅRD- OCH OMSORGSFÖRVALTNINGEN

Post Botkyrka kommun, 14785 Tumba · **Besök** Munkhättevägen 45 · **Kontaktcenter**
Org.nr 212000-2882 · **Bankgiro** 624-1061 · **Fax** · **Webb** www.botkyrka.se

Antal fysiska platser, egen regi					183	188	194	200	212
Behov enligt prognos					241,6	247,6	253,6	259,6	265,6
Brist eller överskott					-58,6	-59,6	-59,6	-59,6	-53,6

Grupp- och serviceboenden, platser egen regi 2016-2020

■ Albyvägen 9	■ Albyvägen 11	■ Albyvägen 13	■ Anna Maria Roos väg
■ Bergbacken	■ Brantabacken 8	■ Brantbrink	■ Däldvägen 20
■ Friggsväg 9-11	■ Grödingev 7a 4tr	■ Dynamiten	■ Lokes väg 6
■ Passvägen 45	■ Skarpbrunnsvägen 11	■ Skarpbrunnsvägen 13	■ Skattebonden
■ Stendalsvägen 74	■ Stendalsvägen 140	■ Storvretsvägen 2a	■ Storvretsvägen 2b
■ Skarpbrunnsvägen 19 (Tre källor)	■ Lövkojan	■ Eriksbergs serviceboende	■ Tullinges serviceboende
■ Alby serviceboende	■ Tumba serviceboende	■ Stendalsvägen 61	■ Sandstugan
■ Lugnet	■ Ny gruppbostad (2019)	■ Ny gruppbostad (2020)	■ Ny gruppbostad Slätt Malm (2020)

